

Money!

Auteur: Reiner Knizia

Uitgegeven door Gold Sieber Spiele, 1999

Een spel rond ruilen, verzamelen en inkomsten (3 tot 5 spelers vanaf 10 jaar).

Vrij vertaald in het Nederlands door [Marco de Goede](#) (Nederland).

Schrijf je reacties en suggesties naar de [webmaster](#).

Spelmateriaal

- 63 bankbiljetten is zeven valuta met 9 kaarten (met de waarden 3x 20, 3x30, 40, 50, 50)
- 6 muntkaarten (gouden munten met de waarde 10)
- 5 kaarten "speelgeld"
- 1 spelregelboekje

Spelvoorbereiding

- Als er minder dan 5 spelers meedoen, worden voor aanvang bankbiljetten uit de stapel gehaald en terug in de doos gedaan. Bij 4 spelers alle kaarten van één valuta, bij 3 spelers alle kaarten van twee valuta.
- De 5 speelgeld kaarten worden uit de stapel gehaald en elke speler krijg een zo een kaart. Overtollige speelgeld kaarten worden uit het spel gehaald en terug in de doos gedaan.
- De kaarten met de bankbiljetten en gouden munten worden verdekt goed geschud. Elke speler krijgt verdekt 6 kaarten, die hij tezamen met zijn speelgeld kaart in zijn hand neemt. De overige kaarten worden als een verdekte stapel in het midden van de tafel geplaatst.
- Nu worden eerst 4 kaarten van de stapel gehaald en open naast elkaar rechts van de stapel uitgelegd.
- Vervolgens worden nogmaals 4 kaarten open naast elkaar gelegd aan de linkerkant van de stapel. Deze kaarten zijn de beide etalages.
- Papier en potlood worden klaargelegd.

Spelverloop en speldoel

Aan het begin van een ronde brengen alle speler een bod uit. Daarna kunnen ze hun boden inruilen. Op deze manier proberen ze zo mogelijk hogere bedrag van dezelfde valuta te verzamelen. Daarnaast kan men proberen om alle lage biljetten van een valuta te verzamelen.

Een bod uitbrengen.

Alle spelers kiezen gelijktijdig kaarten uit hun hand uit, die ze willen bieden en leggen ze verdekt voor zich neer. Een bod bestaat uit een willekeurig aantal kaarten, de som van de waarden op de kaarten bepaalt de hoogte van het bod.

Er mogen bankbiljetten van verschillende valuta en ook gouden munten gecombineerd worden.

De spelers hoeven niet te laten zien uit hoeveel kaarten hun bod bestaat.

De speelgeld kaarten hebben geen waarde, maar kunnen worden gebruikt om te bluffen. Men kan proberen zijn bod er groter te laten uitzien door de speelgeld kaart aan het bod toe te voegen.

Als alle spelers hun bod hebben uitgekozen en voor zich neer hebben gelegd, worden ze gelijktijdig omgedraaid. De spelers leggen alle kaarten van hun bod goed zichtbaar voor zich neer.

Spelers die hun speelgeld kaart gebruikt hebben nemen die meteen weer terug in hun hand. Alle overige kaarten van hun bod moeten ze echter liggen laten. Wie alleen de speelgeld kaart geboden heeft, neemt aan deze ronde geen deel en mag ook geen kaarten ruilen.

Boden inwisselen

De speler met het hoogste bod begint. Om de hoogte van een bod te bepalen worden alle bedragen van de bankbiljetten en gouden munten bij elkaar opgeteld

Voorbeeld: Een speler biedt 30 Euro, 2x 20 roebel, en een gouden munt met de waarde 10. De hoogte van zijn bod bedraagt dus 80.

Hebben meerdere spelers boden met de gelijke hoogte uitgebracht, dan begint de speler die in zijn bod het biljet met het laagste serienummer heeft. De serienummers lopen van GS 000 1 op een 20 Yen biljet tot SG 000 96 op een gouden munt kaart.

De speler mag **één** van de volgende drie acties uitvoeren:

1. Zijn bod tegen een van de twee etalages ruilen.

De speler meent alle kaarten van een van de beide etalages in zijn hand. De kaarten van zijn bod legt hij vervolgens in de etalage welke hij gepakt heeft naast de stapel. De nieuwe etalage voor de volgende speler kan daardoor ook meer of minder dan vier kaarten bevatten.

2. Zijn bod tegen dat van een andere speler ruilen.

De speler die aan de beurt is pakt het bod van een andere speler en neemt dat in zijn hand. Op de plaats waar het bod van die speler lag legt hij nu zijn eigen bod neer.

Deze speler heeft nu het bod van de voorafgaande speler voor zich op tafel liggen. Hij is nu meteen aan de beurt aangezien hij het hoogste bod op tafel voor zich heeft liggen.

3. Van ruilen afzien.

Als de speler aan de beurt is en ruilen vind hij ongunstig, dan neemt hij zijn bod eenvoudigweg weer in zijn hand.

- Nadat de speler een actie uitgevoerd heeft is de ronde voor hem afgelopen. Nu volgt de speler met het een na hoogste bod. Zo gaat het door, totdat alle spelers die een bod hebben gedaan aan de beurt zijn geweest.

Etalage aanvullen

Nadat iedere speler de mogelijk heeft gehad om zijn bod te ruilen, dan worden de linker en de rechter etalage aangevuld tot vier kaarten. Bestaat een etalage reeds uit vier of meer kaarten, dan worden ze niet aangevuld.

Nu begint een nieuwe ronde.

Speleinde en waardering

De laatste spelronde begint als de verdekte stapel op is. In de laatste ronde kan het voorkomen dat er niet genoeg kaarten in de verdekte stapel zijn om beide etalages aan te vullen. Dan wordt eerst de rechter etalage volledig aangevuld voordat er kaarten bij de linker etalage worden gelegd. Het kan dan voorkomen dat er minder dan 4 kaarten in de etalages liggen.

Na deze ronde wordt het vermogen van de spelers vastgesteld. Tot het vermogen van een speler telt:

- De op dat ogenblik werkelijke waarde van zijn biljetten **en**
- De bonus voor zijn drietallen.

De spelers sorteren hun kaarten naar valuta

Werkelijke waarde van een biljet

Allereerst wordt de op dit ogenblik werkelijke waarde van de valuta van een speler berekend. Deze wordt onafhankelijk van eventuele bonuspunten voor drietallen bepaald.

Daartoe wordt de waarde van de biljetten, naar valuta gescheiden, bij elkaar opgeteld.

1. heeft een speler in een valuta 200 of meer, dan krijgt hij het volle bedrag van de waarde van deze valuta uitbetaald.
2. Heeft een speler in een valuta minder dan 200, dan wordt er bij hem in deze valuta 100 van afgetrokken. Mocht de speler minder dan 100 in de valuta hebben, dan telt deze valuta niet bij tot zijn vermogen.
3. Gouden munten behouden altijd hun waarde. Elke gouden munt telt voor 10.

Bonus voor drietallen.

Nadat de werkelijke waarde van de valuta bepaald worden, ontvangt de speler een extra bonus, als hij alledrie de biljetten van **een** valuta met een waarde van 20 of met een waarde van 30 bezit.

Hij krijgt voor elk trio een bonus van 100.

Let op: De bonus ontvangt een speler onafhankelijk hoe hoog de werkelijke waarde van een valuta bedraagt. De bonus telt altijd vol mee, hij telt echter niet bij het berekenen van e werkelijke waarde van de valuta.

Voorbeeld: Een speler heeft aan het einde van het spel de volgende biljetten en gouden munten in de hand: Euro 20, 20, 20, franken 20, 30, 30, 30, dollars 20, 30, 30, 40, 50, 60, en een gouden munt.

Hij heeft dus 10 goud, 60 euro, 230 dollars en 110 franken. Van de 60 euro blijft na aftrek van 100 niets over. De speler heeft 110 franken. Daar worden er 100 van af getrokken, en blijven er dus 10 over. De 230 dollars en de 10 gouden munten worden voor vol meegeteld. Daarnaast krijgt de speler voor drietallen van 20 euro en voor de drie biljetten van 30 franken elk een bonus van 100. Hij heeft dus totaal 450 verzameld.

Alle 9 biljetten van een valuta 500: een werkelijke waarde van 300 plus een bonus van 200 (voor elke 3 biljetten met de waarde 20 en 30).

Elke speler krijgt de werkelijke waarde van zijn valuta's en de gezamenlijke waarde van zijn bonussen bijgeschreven.

Een spel duurt drie ronden. Aan het eind wint de speler met het grootste vermogen.

pnotebaert@unicall.be

Date Last Modified: 07-04-1999

© Deze pagina is onderdeel van de vzw Vlaams Spellenarchief